

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1442/2023
25.09.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Гордана Риђић Ђурић, адвокат из ..., против туженог „Serbia Zijin Corper“ д.о.о. Бор, чији је пуномоћник Млађан Маријановић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, враћања на рад и накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3290/22 од 03.08.2022. године, у седници одржаној 25.09.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против става првог изреке пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3290/22 од 03.08.2022. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ ревизија туженог изјављена против става другог изреке пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3290/22 од 03.08.2022. године, као недозвољена.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бору П1 27/22 од 12.05.2022. године, ставом I изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и поништено је као незаконито решење о отказу уговора о раду тужиоца број .. од 10.06.2019. године, којим је тужиоцу отказан уговор о раду .. од 28.10.2014. године са Анексом 1 .. од 14.03.2019. године. Ставом II изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоца врати на рад и распореди га на пословима и радним задацима који одговарају његовој стручној спреми и радном искуству, док је вишак захтева уколико се односи на обавезу распоређивања тужиоца на пословима број .. -..., које је обављао пре доношења незаконитог решења, одбијен као неоснован. Ставом III изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде штете услед незаконитог отказа уговора о раду за период од 11.06.2019. године до 17.05.2020. године исплати појединачно опредељене месечне износе са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, све ближе опредељено у том ставу, као и да му на те износе уплати припадајуће доприносе за ПИО – РФ ПИО, доприносе за здравствено осигурање – РЗЗО и доприносе за случај незапослености Националној служби за запошљавање, а по основицама и стопама које буду важиле у моменту уплате, као и да уредно попуњење обрасце М4 и М8 на име тужиоца достави надлежним фондовима за ПИО. Ставом IV изреке, обавезан је тужени да тужиоцу

накнади трошкове поступка у износу од 268.078,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Апелациони суд у Нишу је пресудом Гж1 3290/22 од 03.08.2022. године, ставом првим изреке, потврдио пресуду Основног суда у Бору П1 27/22 од 12.05.2022. године у ставу I, у делу става II изреке којим је тужени обавезан да тужиоца врати на рад, те у ставу III и IV изреке и жалба туженог у том делу одбијена је као неоснована. Ставом другим изреке, укинута је иста пресуда у преосталом усвајајућем делу става другог изреке и одбачена тужба у делу тужбеног захтева којим је тражено да тужени распореди тужиоца на пословима и радним задацима који одговарају његовој стручној спреми и радном искуству, као недозвољена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. и члана 441. Закона о парничном поступку, Врховни суд је нашао да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се одређено не указује на битну повреду одредаба парничног поступка, па су ови ревизијски наводи без утицаја.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог на пословима ... по основу уговора о раду од 28.10.2014. године и Анекса I уговора о раду од 14.03.2019. године. Решењем туженог од 10.06.2019. године, тужиоцу је отказан уговор о раду због повреде радне обавезе предвиђене чланом 179. став 2. тачка 5. Закона о раду и члана 178. став 1. тачка 7. Колективног уговора туженог, те због непоштовања радне дисциплине из члана 179. став 3. тач. 4. и 8. Закона о раду и члана 179. став 1. тачке 4, 11. и 29. Колективног уговора туженог. Тужени је 25.04.2019. године у 07,47 часова спровео контролу присуства алкохола у организму, којом је приликом је дрегером у организму тужиоца измерено присуство алкохола у вредности од 1,26 промила, а на записнику је констатовано да тужилац није негирао утврђени резултат контроле. Поновно тестирање је обављено 03.05.2019. године у 09,02 часова када је такође утврђено присуство алкохола у организму тужиоца и то у вредности од 1,14 промила. Упозорење о постојању разлога за отказ уговора о раду тужиоцу је достављено 03.06.2019. године, на које се тужилац изјаснио писаним путем наводећи да већ дуже време има проблема са алкохолом, да је схватио да је његово стање хронично, а да је упозорење на њега оставило велики утисак, због чега се обратио за помоћ лекарима. Према налазу и мишљењу вештака неуропсихијатријске струке, тужилац је дугогодишњи зависник од алкохола. Као хронични етиличар са узнапредовалим синдромом зависности, тужилац није у стању да се контролише у поступању, јер његовом вољом руководи стална потреба да пије, којем пориву се он не може одупрети, нити је то могао да учини у тренутку утврђених повреда радне обавезе, односно кршења радне дисциплине. Такође, тужилац није могао имати свест о кршењу радне дисциплине, јер није могао да управља својим поступцима. Налазом и мишљењем вештака економско – финансијске струке утврђена је висина штете коју тужилац трпи због изгубљене зараде.

На овако утврђено чињенично стање, нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Одредбом члана 179. став 2. тачка 5. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 95/18), прописано је да послодавац може да откаже уговор о раду запосленом који својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђену општим актом, односно уговором о раду.

Одредбом члана 179. став 1. тачка 4. Колективног уговора туженог, предвиђено је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду због доласка на рад под дејством алкохола или других опојних средстава, односно због њихове употребе у току радног времена, а што има или може имати утицаја на обављање посла. Тачком 11. исте одредбе предвиђено је да послодавац може запосленом отказати уговор о раду због злоупотребе алкохола или других опојних средстава, односно психоактивних супстанци сходно одредбама Закона о психоактивним контролисаним супстанцама на раду и у вези са радом.

Из наведених одредби следи да се само урачунљивом лицу може отказати уговор о раду због повреде радне обавезе, односно непоштовања радне дисциплине. Запослени је урачунљив ако је способан да расуђује и одлучује о својим поступцима. Способност за расуђивање је елемент свести и испољава се у могућности запосленог да схвати значај својих поступака, а способност за одлучивање је вољни елемент и огледа се у могућности запосленог да управља својим радњама. Неурачуљивост је стање у којем запослени не може да схвати значај својих радњи и да управља својим поступцима. Оно може бити последица душевног обољења (трајног или привременог), привремене душевне поремећености и заосталог душевног развоја. Такво стање утврђује се према времену извршења повреде радне обавезе, односно радне дисциплине, на основу налаза и мишљења вештака неуропсихијатра.

У конкретном случају, вештачењем је утврђено да је у време учињене повреде радне дисциплине, што је отказни разлог, тужилац је боловао од менталног обољења – хроничног алкохолизма са узнапредованим синдромом зависности. У то време тужилац није био способан да управља својим поступцима, како приликом конзумације алкохола пре доласка на посао, тако и приликом доласка на посао у алкохолисаном стању. Његова способност схватања последица таквог понашања била је смањена, па у таквим околностима, нижестепени судови су правилно поступили када су поништили решење о отказу уговора о раду, јер је исто донето због понашања тужиоца на које он није могао вољно да утиче, нити да схвати његове последице.

Нису прихватљиви наводи ревидента да се оваквим пресуђењем практично искључује могућност послодавца да откаже уговор о раду запосленом који на посао долази у алкохолисаном стању. Послодавац не може отказати уговор о раду, ако је непоштовање радне дисциплине учињено у стању неурачуљивости изазване душевном болешћу – хроничним алкохолизмом, док је другачија ствар у ситуацији када постоји акутна алкохолисаност.

Правилно је одлучено и о правним последицама незаконитог престанка радног односа у складу са одредбом члана 191. Закона о раду и обавезан тужени да тужиоца

врати на рад и исплати му накнаду штете у виду изгубљене зараде за период од престанка радног односа до дана вештачења, уз обавезу уплате доприноса на те износе.

Из наведених разлога одлучено је као у ставу првом изреке, на основу одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

Одлучујући о ревизији у делу у коме је изјављена против става другог изреке којим је укинута првостепена пресуда и одбачена тужба у делу тужбеног захтева којим је тражено да тужени распореди тужиоца на пословима и радним задацима који одговарају његовој стручној спреми и радном искуству као недозвољена, Врховни суд је применом одредбе члана 410. став 2. тачка 4. Закона о парничном поступку, нашао да је ревизија у овом делу недозвољена.

Наиме, како је тужени изјавио ревизију против првостепеног решења којим је укинута пресуда у усвајајућем делу и одбачена тужба за део тужбеног захтева тужиоца, то је тужени у овом делу успео у другостепеном поступку, па нема правни интерес за подношење ревизије у овом делу.

Из изложених разлога, Врховни суд је одлуку као у ставу другом изреке, донео применом одредбе члана 413. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**